

ODBORNÝ POSUDOK

**vypracovaný v zmysle § 13 zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. k strategickému dokumentu
s celoštátnym dosahom**

**OPERAČNÝ PROGRAM ĽUDSKÉ ZDROJE
pre obdobie 2014 - 2020**

MAREC 2014

OBSAH

1	ÚVODNÉ INFORMÁCIE	5
	1.1 Základné údaje o posudzovanom strategickom dokumente	5
	1.2 Priebeh procesu strategického environmentálneho posudzovania	6
2.	ÚPLNOSŤ SPRÁVY O HODNOTENÍ	8
	2.1 Prístup k vyhodnoteniu úplnosti správy o hodnotení	8
	2.2 Základné informácie o predmete posudzovania	9
	2.3 Požiadavky vyplývajúce z rozsahu hodnotenia	12
	2.4 Ciele strategického dokumentu a správy o hodnotení	12
	2.5 Posúdenie úplnosti jednotlivých časti správy o hodnotení	14
3.	STANOVISKÁ K SPRÁVE O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	18
	3.1 Stanoviská k správe o hodnotení	18
	3.2 Verejné prerokovanie	20
	3.3 Konzultácie	21
	3.4 Vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov a verejnosti	64
4.	ÚPLNOSŤ ZISTENIA KLADNÝCH A ZÁPORNÝCH VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ICH VZÁJOMNÉHO PÔSOBENIA	23
5.	POUŽITÉ METÓDY HODNOTENIA A ÚPLNOSŤ VSTUPNÝCH INFORMÁCIÍ	28
6.	VARIANTY RIEŠENIA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	28
7.	NÁVRH OPATRENÍ A PODMIENOK NA VYLÚČENIE ALEBO ZNÍŽENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	28
8.	ZÁVERY POSUDKU	30

PRÍLOHY

1. Návrh stanoviska MŽP SR

POUŽITÉ SKRATKY

AZZZ SR	Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení SR
CHVO	Chránená vodohospodárska oblasť
CKO	Centrálny koordinačný orgán
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment)
EK	Európska komisia
EP	Európsky parlament
ES	Európske spoločenstvo
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
IT	Informačné technológie
KOZ	Konfederácia odborových zväzov
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MPŽPRR SR	Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR
MRK	Marginalizované rómske komunity
MSP	Malé a stredné podniky
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
MZVaEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
NSTUR	Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OP	Operačný program
OP FEAD	Operačný program Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
PISA	Program medzinárodného hodnotenia žiakov
PO	Prioritná os
RUZ	Republiková únia zamestnávateľov
SAV	Slovenská akadémia vied
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SBA	Small Business Act
SEA	Strategické environmentálne hodnotenie
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SR	Slovenská republika
SSR	Spoločný strategický rámec
SŠ	Stredné školy
ŠÚSR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TUR	Trvalo udržateľný rozvoj
UN	Organizácia Spojených národov (United Nations)
UNDP	United Nations Development Programme, Rozvojový program OSN
ÚSV SR RK	Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity
ÚV SR	Úrad vlády SR
VŠ	Vysoká škola
VÚC	Vyšší územný celok
ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska
ZŠ	Základné školy

ZOZNAM PODKLADOVÝCH MATERIÁLOV

1. Európa 2020 Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu s osobitným zreteľom na iniciatívy Európa efektívne využívajúca zdroje a Digitálna agenda pre Európu,
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Národný program reforiem Slovenskej republiky (2013),
4. Návrh štruktúry operačných programov financovaných z Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 - 2020,
5. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
6. Národná stratégia rodovej rovnosti na roky 2007 - 2013
7. Národný akčný plán rodovej rovnosti na roky 2010 - 2013
8. Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 - 2015
9. Tretí akčný program EÚ pre oblasť zdravia na roky 2014 - 2020
10. Program rozvoja vidieka a Integrovaný regionálny operačný program
11. Atlas rómskych komunit
12. Koncepcia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky
13. Stratégia ochrany detí

1 ÚVODNÉ INFORMÁCIE

1.1 Základné údaje súvisiace s posudzovaným strategickým dokumentom

Predmet posúdenia

Strategický dokument „**Operačný program Ľudské zdroje pre obdobie 2014 - 2020**“, vypracovaný Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR v aktuálnej verzii z februára 2014.

Obstarávateľ

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Sekcia európskeho sociálneho fondu
Špitálska 4, 6, 8, Bratislava

Oprávnený zástupca obstarávateľa a kontaktné osoby

Ing. Albert Németh, generálny riaditeľ sekcie riadenia ESF
Ing. Marta Prnová, riaditeľka odboru programovania a implementácie programov
Mgr. Miloslava Molnárová, PhD., vedúca oddelenia programovania

Spracovateľ správy o hodnotení k strategickému dokumentu

RNDr. Ivan Pirman, Karmínová 17, 010 03 Žilina
RNDr. Anton Darnady, Lietava 39, 013 08 Lietava

Spracovateľ odborného posudku

RNDr. Dagmar Hullová, Alexyho 4606/5, 036 01 Martin
Tel.: 0905 304 781

Číslo osvedčenia: zapísaný v zozname odborne spôsobilých osôb pod číslom 131/96 – OPV z 11.10.1996.

Spracovateľ posudku bol určený listom Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3427/2014-3.4./pl zo 14.3.2014.

Situovanie aktivít vyplývajúcich zo strategického dokumentu

Posudzovaný strategický dokument sa bude realizovať na celom území Slovenskej republiky.

Dotknuté obce

Potenciálne sú dotknuté všetky obce SR.

Dotknuté orgány

- Úrad vlády SR
- Ministerstvo hospodárstva SR
- Ministerstvo financií SR
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Ministerstvo kultúry SR
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Ministerstvo obrany SR
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
- Ministerstvo vnútra SR

- Ministerstvo zdravotníctva SR
- Ministerstvo životného prostredia SR
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- Bratislavský samosprávny kraj
- Trnavský samosprávny kraj
- Trenčiansky samosprávny kraj
- Banskobystrický samosprávny kraj
- Nitriansky samosprávny kraj
- Žilinský samosprávny kraj
- Prešovský samosprávny kraj
- Košický samosprávny kraj
- Združenie miest a obcí Slovenska
- Únia miest Slovenska
- Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR
- Republiková únia zamestnávateľov
- Rómsky inštitút - Roma Institute, n.o.
- Konfederácia odborových zväzov
- Slovenská akadémia vied

Schvaľujúci orgán

Vláda Slovenskej republiky a Európska komisia

1.2 Priebeh procesu strategického environmentálneho posudzovania

V zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) je „Operačný program Ľudské zdroje pre obdobie 2014 - 2020“ (ďalej len OP ĽZ) strategickým dokumentom s celoštátnym dosahom. Postup posudzovania návrhov strategických dokumentov a strategických dokumentov s celoštátnym dosahom upravuje druhá časť zákona. Zákon zohľadňuje požiadavky Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (tzv. smernica SEA).

Cieľom procesu SEA v prípade predmetného dokumentu bolo zahrnúť do rozhodovacieho procesu na úrovni vlády SR, výsledky posudzovania dopadov strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie ľudí, založeného na výsledkoch hodnotiacej správy aj so zohľadnením stanovísk dotknutých orgánov, organizácií a verejnosti.

V súlade s uvedenými požiadavkami strategické environmentálne posudzovanie začalo súbežne so spracovaním návrhu strategického dokumentu (SD).

Proces oboznamovania sa so strategickým dokumentom začal pre verejnosť a iné zainteresované subjekty vypracovaním a zverejnením Oznámenia o strategickom dokumente, v súlade s požiadavkou § 7 a 17 zákona. Oznámenie o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom bolo vypracované podľa § 5 ods. 5 a prílohy č. 2 zákona a obsahovalo základné údaje o OP ĽZ“.

Oznámenie bolo zverejnené dňa 10.12.2013 webovom sídle MPSVR SR www.esf.gov.sk a zároveň bola zverejnená informácia o podaní oznámenia aj prostredníctvom hromadného informačného prostriedku SME a Pravda dňa 13.12.2013. Na MŽP SR bolo oznámenie doručené listom z 6.12.2013 a zverejnené bolo na webovom sídle MŽP SR www.enviroportal.sk.

MŽP SR súčasne so zverejnením dokumentu oznámilo verejnosti, že stanoviská k Oznámeniu je možné predkladať do 2.1.2014. Na MPSVR SR bolo k oznámeniu doručených 13 stanovísk od zainteresovaných subjektov.

Nasledovala fáza stanovovania rozsahu hodnotenia, v rámci ktorej boli vyhodnotené všetky pripomienky dotknutých orgánov a verejnosti, ktoré boli doručené k Oznameniu. Na základe ich vyhodnotenia MPSVR SR v spolupráci s MŽP SR vypracovalo návrh Rozsahu hodnotenia, ktorý bol prerokovaný a schválený dňa 30.1.2014. Rozsah hodnotenia strategického dokumentu s celoštátnym dosahom bol vydaný na MPSVR SR pod číslom: 23556/2013 a na MŽP SR pod číslom: 3427/2014-3.4/pl.

Rozsah hodnotenia bol zverejnený na webovom sídle MŽP SR 31.1.2014 spolu s oznámením, že verejnosť sa môže k Rozsahu hodnotenia vyjadriť do 10.2.2014. Zároveň bol zverejnený na webovom sídle MPSVR SR (30.1.2014) a taktiež v denníkoch SME (3.2.2014) a Pravda (4.2.2014).

K rozsahu hodnotenia neboli doručené pripomienky.

V zmysle rozsahu hodnotenia zabezpečilo MDVRR SR vypracovanie správy o hodnotení (podľa § 17 ods. 6). V zmysle rozsahu hodnotenia bol pre správu o hodnotení určený okrem nulového variantu aj variant uvedený v oznámení.

Spracovanie správy o hodnotení (ďalej aj správy) v zmysle štruktúry požadovanej prílohou č. 4 zákona malo zahŕňať predovšetkým:

- Posúdenie súčasného stavu relevantných oblastí, ich trendov a vývoja v prípade, ak by sa ciele a opatrenia strategického plánu nerealizovali;
- Posúdenie cieľov OP ĽZ 3 vo vzťahu k iným relevantným strategickým dokumentom na národnej a medzinárodnej úrovni;
- Posúdenie významných účinkov OP ĽZ na životné prostredie vrátane zdravia;
- Posúdenie kumulatívnych vplyvov strategického dokumentu;
- Posúdenie cezhraničných vplyvov;
- Návrh opatrení na zmiernenie vplyvov;
- Návrh monitorovania implementácie OP ĽZ.

V rámci jednotlivých tematických okruhov boli rozpracované aj špecifické požiadavky Rozsahu hodnotenia. Spôsob ich zohľadnenia je prehľadne spracovaný v časti XI. správy o hodnotení.

Výsledok posúdenia bol uvedený v správe o hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie (RNDr. Ivan Pirman, RNDr. Anton Darnady, február 2014) a zverejnený na webovom sídle www.enviroportal.sk a na webovom MPSVR SR www.esf.gov.sk dňa 28.2.2014. Stanoviská k správe o hodnotení a k návrhu OP ĽZ bolo možné predkladať do 21.3.2014.

K správe o hodnotení zaslalo stanoviská 6 dotknutých subjektov.

Významným prvkom procesu SEA boli konzultácie, ktoré sú popísané v časti 3.3 posudku.

Verejné prerokovanie správy o hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom sa uskutočnilo dňa 13.3.2014 o 14:00 hod. v priestoroch MPSVR SR, Špitálska 4, 6, 8 v Bratislave v zasadacej miestnosti č. 117 na 1. poschodí. Záznam z verejného prerokovania bol vyhotovený dňa 18.3.2014.

Zatiaľ posledná fáza procesu posudzovania bola určenie spracovateľa odborného posudku. MŽP SR podľa § 17 ods. 11 určilo spracovateľa odborného posudku listom č. 3427/2014-3.4/pl zo dňa 14.3.2014. Vypracovaním posudku bola poverená RNDr. Dagmar Hullová, Alexyho 4606/5 036 01 Martin.

Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania OP ĽZ

Vypracovanie prvého návrhu OP ĽZ	13.06.2013
Vypracovanie druhého návrhu OP ĽZ	30.09.2013
Oznámenie o strategickom dokumente	10.12.2013
Vypracovanie tretieho návrhu OP ĽZ	07.01.2014
Rozsah hodnotenia strategického dokumentu	30.01.2014
Vypracovanie aktualizácie tretieho návrhu OP ĽZ	14.02.2014
Predloženie a zverejnenie správy o hodnotení a tretieho návrhu OP ĽZ	28.02.2014
Verejné prerokovanie správy o hodnotení	13.03.2014
Vypracovanie odborného posudku	26.03.2014
Stanovisko z posúdenia strategického dokumentu - predpoklad	15.04.2014
Vypracovanie doložky vplyvov na životné prostredie - predpoklad	10.05.2014
Predloženie OP ĽZ na rokovanie vlády Slovenskej republiky	15.05.2014

2 ÚPLNOSŤ SPRÁVY O HODNOTENÍ

2.1 Prístup k vyhodnoteniu úplnosti správy o hodnotení

Celkový prístup k odbornému posúdeniu strategického dokumentu stanovuje § 14 ods. 8 zákona, podľa ktorého by posúdenie malo byť zamerané na nasledovné:

- posúdenie úplnosti správy o hodnotení strategického dokumentu,
- vyhodnotenie stanovísk podľa § 12 zákona,
- posúdenie úplnosti zistenia kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia,
- posúdenie použitých metód hodnotenia a úplnosti vstupných informácií,
- posúdenie variantov riešenia strategického dokumentu,
- posúdenie návrhu opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu.
- návrh stanoviska podľa § 14 a 17 ods. 12.

Podstata odborného posúdenia spočíva vo vyhodnotení metodického postupu, ktorým boli stanovené environmentálne ciele spracovateľom správy o hodnotení a v spôsobe ich použitia pri vyhodnocovaní environmentálnej akceptovateľnosti špecifických cieľov navrhovaných v rámci strategického dokumentu s celoštátnym dosahom.

Odborný posudzovateľ mal pre dané účely k dispozícii nižšie uvedené podklady:

- Operačný program Ľudské zdroje pre obdobie 2014 - 2020, verzia 1, 2 a 3
- Oznámenie o strategickom dokumente z decembra 2013
- Stanoviská k oznámeniu
- Rozsah hodnotenia strategického dokumentu z 30.1.2014
- Správu o hodnotení strategického dokumentu OP Ľudské zdroje pre obdobie 2014 - 2020
- Stanoviská k správe o hodnotení
- Záznam z verejného prerokovania
- Informácie o vykonaných konzultáciách v rámci procesu posudzovania
- Ostatná odborná dokumentácia podľa zoznamu podkladových materiálov na str. 4

2.2 Základné informácie o predmete posudzovania

Operačný program Ľudské zdroje (ďalej len „OP ĽZ“) predstavuje programový dokument Slovenskej republiky pre čerpanie pomoci z fondov EÚ na roky 2014 - 2020 v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia. Celkové zameranie OP ĽZ, jeho špecifické ciele a typy aktivít boli stanovené tak, aby podporovali napĺňanie priorít stratégie Európa 2020 a Národného programu reforiem Slovenskej republiky 2013, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky.

EK pre programové obdobie 2014 - 2020 vypracovala 11 tematických cieľov, ktoré sú spoločné pre politiku súdržnosti, vidiecky rozvoj a pre námornú a rybársku politiku. Zabezpečujú, aby zásahy v rámci týchto politík smerovali k dosiahnutiu spoločných cieľov. Tieto tematické ciele prevádzajú stratégiu Európa 2020 na operačné ciele, ktoré budú podporované práve cez fondy spoločného strategického rámca.

Stratégia OP ĽZ vychádza z Národného programu reforiem SR a súčasne nadväzuje na Partnerskú dohodu, cieľom ktorej bolo vytvorenie rámca pre dialóg medzi Európskou komisiou a SR. Tento dokument obsahuje kľúčové národno-špecifické výzvy a predstavuje predbežné názory Komisie na hlavné priority financovania na Slovensku pre verejné výdavky podporujúce rast.

Pre oblasť vzdelávania, zamestnanosti a sociálnej inklúzie bol v rámci OP ĽZ zadefinovaný nasledovný globálny cieľ: **„Podporiť rozvoj ľudských zdrojov, celoživotného učenia a ich plnohodnotného začlenenia sa na trh práce na zlepšenie ich sociálnej situácie“.**

Dosahovanie globálneho cieľa OP ĽZ v súlade so Stratégiou Európa 2020, s cieľmi Národného programu reforiem a v nadväznosti na Partnerskú dohodu sa bude realizovať pomocou mäkkých a tvrdých (investičných) opatrení v nasledovných prioritných osiach:

1. Vzdelávanie
2. Zamestnanosť
3. Sociálne začlenenie
4. Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
5. Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít
6. Technická pomoc

OP ĽZ sa zameriava na plnenie nasledujúcich **tematických cieľov EÚ**:

- Tematický cieľ 8 - Podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily
- Tematický cieľ 9 - Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii
- Tematický cieľ 10 - Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania

Mäkké opatrenia sa budú vykonávať prostredníctvom ESF v rámci prioritných osí zameraných na vzdelávanie, zamestnanosť, sociálne začlenenie a integráciu marginalizovaných rómskych komunít. Investičné opatrenia prostredníctvom EFRR bude realizovať prioritná os 5 zameraná na technickú vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít.

Prioritné osi operačného programu definujú čiastkové potreby, výzvy a opatrenia, ktoré sa plánujú napĺňať prostredníctvom tematických cieľov, investičných priorít a špecifických cieľov. Prínosy opatrení realizovaných v rámci jednotlivých investičných priorít budú ciele a merateľné prostredníctvom ukazovateľov definovaných v príslušných kapitolách operačného programu.

Tematické ciele, investičné priority a špecifické ciele OP LZ

Prioritná os	Tematický cieľ	Investičné priority	Špecifické ciele zodpovedajúce investičným prioritám
1. Vzdelávanie	Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania	1.1 Zvyšovanie významu trhu práce v oblasti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, uľahčovanie prechodu od vzdelávania k zamestnanosti a zlepšovanie systémov odborného vzdelávania a prípravy a ich kvality, a to aj prostredníctvom mechanizmov na predvídanie zručností, úpravy učebných plánov a vytvárania a rozvoja systémov vzdelávania na pracovisku vrátane systémov duálneho vzdelávania a odborného vzdelávania	1.1.1 Zvýšiť kvalitu vzdelávania na ZŠ a SŠ reflektujúc potreby trhu práce s dôrazom na podporu odborného vzdelávania a prípravy
		1.2 Zlepšenie kvality, efektívnosti a prístupu k terciárnemu a ekvivalentnému vzdelávaniu s cieľom zvýšiť počet študujúcich a úroveň vzdelania, najmä v prípade znevýhodnených skupín	1.2.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce
		1.3 Zlepšenie rovnakého prístupu k celoživotnému vzdelávaniu pre všetky vekové skupiny v rámci formálneho, neformálneho a bežného vzdelávania, zvyšovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí pracovnej sily a podpora flexibilných spôsobov vzdelávania prostredníctvom usmerňovania pri výbere povolania a potvrdzovania nadobudnutých kompetencií	1.3.1 Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie 1.3.2 Zlepšiť postavenie a kvalitu pedagogických a odborných zamestnancov na všetkých stupňoch vzdelávania
2. Zamestnanosť	Podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily	2.1 Prístup uchádzačov o zamestnanie a neaktívnych osôb k zamestnaniu vrátane dlhodobo nezamestnaných a osôb, ktoré sú vzdialené od trhu práce, ako aj miestne iniciatívy v oblasti zamestnávania a podpora mobility pracovnej sily	2.1.1 Zlepšiť prístup dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnutých osôb na trh práce 2.1.2 Zlepšiť podporu tvorby pracovných miest, mobility pre získanie zamestnania, adaptability zamestnancov a podnikov, podporu udržateľnej samostatnej zárobkovej činnosti, začínajúcich podnikov a poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít vo vidieckych oblastiach
		2.2 Trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí, najmä tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, na trh práce, vrátane mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a mladých ľudí z marginalizovaných komunít, vrátane vykonávania systému záruk pre mladých ľudí	2.2.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu práce
		2.3 Rovnosť medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach vrátane v oblasti prístupu k zamestnaniu, kariérnemu postupu, zosúladenia pracovného a súkromného života a presadzovania rovnakej odmeny za rovnakú prácu	2.3.1 Zvýšiť dostupnosť kvalitných, udržateľných a cenovo dostupných riešení v oblasti starostlivosti o závislého člena domácnosti, najmä detí s cieľom zvýšiť mieru zamestnanosti 2.3.2 Odstrániť horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na

Prioritná os	Tematický cieľ	Investičné priority	Špecifické ciele zodpovedajúce investičným prioritám
			pracovnom trhu a v príprave na povolanie
3. Sociálne začlenenie	Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii	3.1 Aktívne začlenenie, a to aj s cieľom podporovať rovnaké príležitosti a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti	3.1.1 Zvýšiť aktivitu ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením za účelom ich začlenenia 3.1.2 Poskytovanie pomoci ľuďom ohrozeným chudobou a sociálnym vylúčením pri ich integrácii na trh práce 3.1.3 Prevencia a eliminácia diskriminácie
		3.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu	3.2.1 Podporovať prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť
4. Integrácia marginalizovaných rómskych komunit	Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii	4.1 Sociálno-ekonomická integrácia marginalizovaných komunit, ako sú Rómovia	4.1.1 Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov MRK na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie
			4.1.2 Znížiť mieru nezamestnanosti rómskych mužov a žien
			4.1.3 Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvedy a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania
5. Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit	Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii	5.1 Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných komunit v mestských a vidieckych oblastiach	5.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania 5.1.2 Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve 5.1.3 Zlepšiť prístup ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre
		5.2 Poskytovanie podpory sociálnym podnikom	5.2.1 Zvýšiť mieru zamestnanosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou MRK
6. Technická pomoc			Efektívne riadenie programového cyklu operačného programu

OP L'Z má vyššie uvedené špecifické ciele rozpracované do kategórií "Očakávané výsledky" a "Príklady aktivít". Inými slovami OP bližšie popisuje čo chce jednotlivými špecifickými cieľmi dosiahnuť a uvádza príklady, akými typmi aktivít je to možné. Tieto údaje sú rozhodujúce pre pochopenie, aké environmentálne vplyvy môže ten ktorý špecifický cieľ generovať.

2.3 Požiadavky vyplývajúce z rozsahu hodnotenia

MPSVR SR, ako rezortný orgán v spolupráci s MŽP SR, určili podľa § 8 zákona s prihliadnutím na doručené stanoviská, rozsah hodnotenia strategického dokumentu s celoštátnym dosahom pod číslom 23556/2013 (MPSVR SR) a 3427/2014-3.4/pl (MŽP SR) zo dňa 30.1.2014.

V rozsahu hodnotenia sa okrem iného uvádza "V stanoviskách k oznámeniu, ktoré boli na MPSVR SR doručené podľa § 6 ods. 4 zákona, bol vyjadrený súhlas s predloženým materiálom a neboli vznesené žiadne pripomienky".

V súvislosti s variantným riešením je konštatované:

"Pre ďalšie, podrobnejšie hodnotenie vplyvu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom sa určuje okrem dôkladného zhodnotenia nulového variantu (variant stavu, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal) aj navrhovaného variantu strategického dokumentu uvedeného v oznámení, prípadne ďalšie varianty alebo zmeny OP ĽZ, ktoré si vyžadujú pokračujúce práce na strategickom dokumente s celoštátnym dosahom v nadväznosti na rokovania s Európskou komisiou".

V časti 2.2. Špecifické požiadavky rozsahu hodnotenia je uvedené, že zo stanovisk doručených k oznámeniu o strategickom dokumente vyplynula potreba v správe o hodnotení podrobnejšie rozpracovať nasledovné okruhy otázok súvisiacich so strategickým dokumentom s celoštátnym dosahom:

- 2.2.1. Uviesť základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia vrátane zdravia a jeho predpokladaný vývoj, ak by sa OP ĽZ nerealizoval;
- 2.2.2. Posúdiť možný negatívny i pozitívny vplyv realizácie "tvrdých opatrení" navrhovaného OP ĽZ na územia Natura 2000 a ostatné územia chránené podľa osobitných predpisov (národná sústava chránených území, vodohospodársky chránené územia);
- 2.2.3. Podrobnejšie rozpracovať opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu identifikovaných vplyvov OP ĽZ na životné prostredie;
- 2.2.4. Pri príprave správy o hodnotení strategického dokumentu s celoštátnym dosahom zohľadniť všetky stanoviská, ktoré boli zaslané k oznámeniu;
- 2.2.5. Písomne vyhodnotiť všetky stanoviská k oznámeniu o strategickom dokumente a v samostatnej kapitole zhodnotiť splnenie jednotlivých bodov tohto rozsahu hodnotenia a časového harmonogramu pre strategický dokument s celoštátnym dosahom.

2.4 Ciele strategického dokumentu a správy o hodnotení

Strategický dokument, sám o sebe, musí mať zdôvodnenie a stanovený hlavný cieľ alebo ciele. V procese SEA sa potom hodnotí zdôvodnenie strategického dokumentu a jeho cieľov, variantnosť riešenia strategického dokumentu a hlavne súlad s environmentálnymi cieľmi, ktoré by mal strategický dokument napĺňať. Predmet riešenia strategického dokumentu, ako aj jeho ciele by mali spravidla vyplývať z iných "nadradených" (hierarchicky vyššie postavených) dokumentov alebo byť s nimi v súlade. To isté platí aj pre výber environmentálnych cieľov, ktoré by mali byť v predmete strategického dokumentu akceptované a zohľadnené.

Na základe vyššie uvedeného, odborné posúdenie OP ĽZ a správy o hodnotení vychádza zo zadefinovania a spôsobu naplnenia prijatých cieľov.

Ciele strategického dokumentu

sú citované v časti 2.2 tohto odborného posudku. Sú tam uvedené tematické ciele zadefinované EK, globálny cieľ a špecifické ciele.

Stratégia OP ĽZ vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia vedú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020. V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD - PISA 2018 (v roku 2009 488 bodov),
- dosiahnuť, aby najmenej 40 % ľudí vo veku 30 - 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie (v roku 2011 23,4 %),
- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6 % do roku 2020 (v roku 2011 5 %),
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 - 64 rokov na 72 % do roku 2020 (zo 65 % v rokoch 2011 a 2012),
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020.

Ako je vyššie uvedené stratégia OP ĽZ vychádza z Národného programu reforiem SR a súčasne nadväzuje na Partnerskú dohodu, cieľom ktorej bolo vytvorenie rámca pre dialóg medzi Európskou komisiou a SR. Tento dokument obsahuje kľúčové národno-špecifické výzvy a predstavuje predbežné názory Komisie na hlavné priority financovania na Slovensku pre verejné výdavky podporujúce rast.

Z uvedených dôvodov posudzovanie adekvátnosti cieľov OP ĽZ nie je na mieste a v tomto odbornom posudku je posúdená len adekvátnosť ich vyhodnotenia z hľadiska možného ovplyvnenia životného prostredia a zdravia obyvateľstva, a to ako negatívneho, tak aj pozitívneho.

Ciele strategického environmentálneho hodnotenia rozpracované v správe o hodnotení (ďalej environmentálne ciele)

Spracovateľ správy o hodnotení sa zaoberal problematikou stanovenia environmentálnych cieľov v niekoľkých kapitolách správy.

V kap. III.4 *Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu*, definoval kľúčové problémy, ktoré sú relevantné z hľadiska životného prostredia a OP ĽZ. Tieto environmentálne problémy predstavovali námet pre stanovenie environmentálnych cieľov.

Druhý významný podklad pre stanovenie environmentálnych cieľov predstavovali environmentálne aspekty stanovené na rôznych úrovniach strategických dokumentov EÚ a SR tak ako sú uvedené v kapitole III.5 *Environmentálne aspekty vrátane zdravotných zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu*.

Vzhľadom na charakter operačného programu, boli z hľadiska hodnotenia jeho vplyvov na životné prostredie a zdravie relevantné tie ciele strategických dokumentov, ktoré zohľadňujú environmentálny a sociálny aspekt oblastí vzdelávania, zamestnanosti a sociálnej inklúzie.

V nadväznosti na vyššie uvedené východiská boli environmentálne ciele OP ĽZ zadané v tabuľke 13 v kapitole IV.1 Posúdenie cieľov a aktivít prioritných osí.

Environmentálne ciele OP ĽZ

Oblasť	Cieľ
Obyvateľstvo a zdravie	Zabezpečiť zdravé životné podmienky obyvateľov Skvalitniť ľudské zdroje v oblasti zdravotníctva Podporovať zdravie znížením psychických stresov
Ovzdušie a klimatické faktory	Znižovať produkciu emisií

Oblasť	Cieľ
Pôda a horninové prostredie	Znižovať produkciu emisií skleníkových plynov
	Minimalizovať zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov
	Predchádzať rizikám z titulu nestability horninového prostredia
Voda	Nezhoršovať ekologický a chemický stav vôd
	Obmedzovať zásah do vodohospodársky chránených území
	Zabezpečiť protipovodňovú ochranu územia
Biodiverzita a ochrana prírody	Zabezpečiť ochranu cenných častí prírody a funkčnosti ekosystémov
	Zabezpečiť integritu lokalít systému Natura 2000
Krajina	Udržať ekologickú stabilitu krajiny
	Zachovať integritu krajiny a jej scenerickú hodnotu
Kultúrne dedičstvo	Chrániť kultúrne dedičstvo
Materiálne zdroje	Zvýšiť efektívnosť využívania energetických zdrojov
	Racionálne využívať prírodné zdroje
	Predchádzať vzniku odpadov, zlepšiť podmienky nakladanie s odpadmi

Jednotlivé oblasti boli navrhnuté tak, aby boli konzistentné s kritériami uvedenými v prílohe II smernice SEA a aby zahŕňali všetky oblasti požadované smernicou. V rámci prvého kola hodnotenia neboli identifikované žiadne priame, nepriame ani potenciálne vplyvy OP LZ, ktoré by mohli významne ovplyvniť ciele ochrany krajiny a kultúrneho dedičstva. Tieto dve oblasti boli preto z matice hodnotenia jednotlivých prioritných osí vypustené.

2.5 Posúdenie úplnosti jednotlivých častí správy o hodnotení

Správa o hodnotení strategického dokumentu „Operačný program Ľudské zdroje pre obdobie 2014 - 2020“ z februára 2014, bola spracovaná odborné spôsobilými osobami v zmysle zákona - RNDr. Ivanom Pirmanom a RNDr. Antonom Darnadym.

Úplnosť správy o hodnotení bola posudzovaná z hľadiska požiadaviek zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, osobitne prílohy č. 4, ktorá predstavuje všeobecný rámec pre štruktúru správy o hodnotení strategického dokumentu. Posúdené bolo aj zapracovanie požiadaviek „Rozsahu hodnotenia“ vydaného podľa § 8 citovaného zákona Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR zo dňa 30.1.2014.

Predložená správa o hodnotení obsahuje 104 strán textu.

Správa o hodnotení bola spracovaná v hlavných bodoch štruktúry stanovenej prílohou č. 4 zákona a jej obsah a štruktúra sú totožné s exaktne definovanými požiadavkami v zákone. Rovnako možno konštatovať, že sa správa zaoberala požiadavkami určenými v rozsahu hodnotenia.

Po formálnej stránke je správa o hodnotení spracovaná na veľmi dobrej úrovni. Text je vhodne doplnený množstvom tabuliek, mapiek, diagramov a grafov.

Nižšie je uvedený komentár k vyhodnoteniu úplnosti zistení k jednotlivým častiam správy o hodnotení.

Úvod

V úvodnej časti kapitoly sú popísané dôvody a východiská vypracovania OP LZ a zadané ciele, ktoré sa majú implementáciou operačného programu dosiahnuť. Druhá časť kapitoly je venovaná popísaniu legislatívneho rámca a postupu environmentálneho posudzovania. Vysoko možno hodnotiť hlavne časť „*Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania OP LZ*“. Z popisu histórie prípravy vidieť ako sa vyvíjal strategický

dokument, kto participoval na jeho tvorbe a kedy sa zapojili do prípravy environmentálni špecialisti.

Kapitola I. Základné údaje o obstarávateľovi

Za veľmi vhodné možno považovať zvýraznenie možnosti vykonania konzultácií počas procesu posudzovania strategického dokumentu v podkapitole I.4.

Kapitola II. Základné údaje o strategickom dokumente

Podkapitola 6.1 Popis strategického dokumentu obsahuje základné údaje o cieľoch posudzovaného strategického dokumentu. Jednoduchým a pomerne stručným spôsobom je tu popísaný vlastný strategický dokument, ktoré pozostáva z textovej a prílohovej časti. Je tu prehľadným spôsobom doložená tabuľka s celou štruktúrou OP ĽZ. Podkapitola je doplnená prehľadom jednotlivých prioritných osí a ich špecifických cieľov, čo spolu s časťami "Očakávané výsledky" a "Príklady aktivít" dáva dostatočný predstava o strategickom dokumente a o východiskách pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Podkapitola 6.2 Vzťah OP ĽZ k iným strategickým dokumentom obsahuje zoznam všetkých strategických dokumentov na úrovni EÚ a SR majúci vzťah k predkladanému dokumentu a zároveň vytvárajúci rámec pre stanovenie environmentálnych cieľov. V nadväznosti na kapitolu *III.5 Environmentálne aspekty vrátane zdravotných zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu* možno považovať vyhodnotenie vzťahu k ostatným strategickým dokumentom za vysoko nadštandardné.

Kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

V rámci prvej podkapitoly *III.1 Informácia o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať* boli analyzované a posúdené nasledovné oblasti:

- Kvalita ovzdušia a klimatické faktory
- Voda
- Pôda
- Ochrana prírody a krajiny
- Kultúrne dedičstvo
- Materiálne zdroje
- Obyvateľstvo a zdravie ľudí
- Rómske komunity
- Zamestnanosť a sociálna inklúzia
- Zamestnanosť v environmentálnych odvetviach
- Vzdelávanie

Vysoko oceňujem prístup k spracovaniu tejto kapitoly, nakoľko pri hodnotení mnohých strategických dokumentov býva analýza súčasného stavu životného prostredia ideálnym prostriedkom na získanie čo najväčšieho množstva strán do správy o hodnotení a na vlastný príspevok autorov k danému posudzovaniu väčšinou zostáva pár strán textu. V konečnom dôsledku takýto prístup vedie k tomu, že podkapitoly venované jednotlivým zložkám životného prostredia mávajú encyklopedický charakter a vo väčšine nemajú popisy jednotlivých zložiek praktickejší význam pre kontext celej práce.

V prípade správy o hodnotení k OP ĽZ je to diametrálne iné. Analýza predstavuje skutočný podklad pre vlastné posúdenie danej problematiky. Na jednej strane je to výborný východiskový podklad k hodnoteniu vplyvov a na strane druhej, dávajú informácie tu uvedené výbornú predstavu o situácii v tej ktorej oblasti životného prostredia na Slovensku.

Hlavnou devízou tejto kapitoly je jej vypovedacia schopnosť, ktorá je znásobená množstvom tabuliek, grafov, diagramov a mapiek.

Špecifikom tejto časti je aj osobitý prístup k štruktúre kapitoly, ktorá je okrem základných položiek vyplývajúcich z prílohy I f Smernice SEA veľmi vhodne doplnená o samostatné podkapitoly venované rómskym komunitám, zamestnanosti a sociálnej inklúzii, zamestnanosti v environmentálnych odvetviach a vzdelávaní. Sú tu zhrnuté hlavné problémy v oblastiach predstavujúcich prioritné osi strategického dokumentu ako aj najnovšie trendy súvisiace so zamestnanosťou v environmentálnych odvetviach a taktiež so špecifickými formami vzdelávania ako sú environmentálna výchova a vzdelávanie nevynímajúc problematiku tzv. zelených pracovných miest (green jobs).

Spracovanie tejto kapitoly plní v zmysle zákona dve hlavné funkcie. Jedna je už spomenutá analýza východiskovej situácie v posudzovaných oblastiach a druhou funkciou by malo byť posúdenie, akým spôsobom príslušný operačný program alebo strategický dokument ovplyvní tieto oblasti. Konštatujem, že správa o hodnotení sa vysporiadala aj s tzv. nulovým variantom a na konci každej podkapitoly venovanej niektorej zo zložiek životného prostredia sa nachádza stručné zhodnotenie, aký dopad bude mať nerealizácia OP ĽZ na danú problematiku.

V podkapitole *III.2 Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú európska sústava chránených území (NATURA 2000) a chránené vodohospodárske oblasti* sa autori vyhli ďalekosiahlym vymenovaniam všetkých chránených území a správu o hodnotení doplnili prehľadnými mapkami so zobrazením území Natura 2000, veľkoplošných chránených území podľa zákona 543/2002 Z.z. a chránených území určených pre odber pitnej vody. Výhodou takéhoto prístupu je, že si každý kto má záujem, môže porovnať mapky s chránenými územiami s mapkami, v ktorých sú zobrazené študované javy ako výskyt dlhodobej nezamestnanosti, výskyt obcí so segregovanými koncentraciami rómskej populácie, či prírastky obyvateľstva.

Z verejného prerokovania ako aj na základe osobnej konzultácie so spracovateľmi správy o hodnotení vyplýva, že na ďalšie prehlbovanie analýz a hľadanie korelácií nebol v rámci spracovania správy priestor, ale navrhli gestorovi operačného programu vypracovať do budúcnosti ďalšie štúdie, ktoré by syntetickým spôsobom zvýraznili územný priemet posudzovaných javov a ktorých výstupom by mohla byť regionalizácia územia Slovenska z pohľadu ľudských zdrojov.

V podkapitole *III.3 Charakteristika životného prostredia vrátane zdravia v oblastiach, ktoré budú pravdepodobne významne ovplyvnené* je zase formou mapiek zdokumentovaná kvalita životného prostredia na Slovensku a regióny environmentálnej kvality. Podobne ako v predchádzajúcom prípade, aj tu je možnosť naloženia mapiek na mapky so sledovanými ukazovateľmi a vyvodenie rizík ovplyvnenia životného prostredia.

Z kontextu ďalších kapitol vyplýva, že uvedené analýzy predstavovali základné podklady pre stanovovanie environmentálnych cieľov a identifikovanie konkrétnych vplyvov na životné prostredie.

V podkapitole *III.4 Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu*, spracovateľ analyzuje aktuálnu situáciu, týkajúcu sa hlavných negatívnych faktorov pôsobiacich na životné prostredie aj so špeciálnym zreteľom na problematiku ľudských zdrojov.

Vychádzajúc z Partnerskej dohody popísal kľúčové problémy, ktoré zhrnuté v týchto okruhoch:

- *Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov*
- *Prispôsobovanie sa zmenám klímy, predchádzanie a riadenie rizika*
- *Zamestnanosť a mobilita pracovnej sily*
- *Sociálne vylúčenie a chudoba*

- Vzdelávanie
- Nepriaznivé demografické trendy a štruktúra obyvateľstva
- Nedostatočné environmentálne povedomie
- Problematika rómskej populácie

Ocenit' treba konkrétnosť a zároveň objektívnosť vytypovania vplyvov na životné prostredie aj na sociálne prostredie, ktoré je možné považovať za dostatočne vyčerpávajúce.

V podkapitole *III.5 Environmentálne aspekty vrátane zdravotných zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu* sa autori zamerali na prezentáciu strategických dokumentov na úrovni EÚ ako aj na národnej úrovni, ktoré predstavovali východiská pre stanovenie environmentálnych cieľov.

Z európskych dokumentov sa vychádzalo hlavne z nasledovných:

- *Európa 2020: Stratégia pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast (2010)*
- *BIELA KNIHA - Adaptácia na zmenu klímy: Európsky rámec opatrení*
- *Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020*

Na národnej úrovni predstavovalo nosné podklady:

- *Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky (1993)*
- *Orientácia, zásady, priority a hlavné úlohy starostlivosti o životné prostredie SR na roky 2014 - 2020*
- *Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (NSTUR)*
- *Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV (NEHAP IV.)*
- *Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR (2005)*
- *Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (návrh 08/2013)*

Použitie citovaných materiálov vystihlo v dostatočnej miere nosné zdroje pre stanovenie environmentálnych cieľov.

Kapitoly IV, V, VI a VIII tiež spĺňajú nadštandardným spôsobom náležitosti vyžadované zákonom a podrobnejšie sú vyhodnotené v ďalších častiach odborného posudku 4, 6 a 7.

Kapitola VII. Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie

V tejto časti sa konštatuje, že preskúmanie vykonávania a pokroku pri dosahovaní napĺňania cieľov OP ĽZ sa bude zabezpečovať prostredníctvom monitorovacieho výboru, ktorý sa zriadi v súlade s čl. 47 všeobecného nariadenia do troch mesiacov od dátumu oznámenia rozhodnutia Komisie o prijatí programu. Predsedom Monitorovacieho výboru je zástupca MPSVR SR, ako riadiaceho orgánu. Členmi Monitorovacieho výboru budú zástupcovia štátnej a verejnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, zástupcovia hospodárskych a sociálnych partnerov, zástupcovia SORO a zástupcovia tretieho sektora. Monitorovací výbor skúma všetky otázky, ktoré ovplyvňujú výkonnosť programu, ako aj závery z preskúmania výkonnosti programu. Ďalej poskytuje konzultácie a môže predkladať pripomienky v kontexte vykonávania a hodnotenia programu. Súčasťou Monitorovacieho výboru je monitorovanie opatrení prijatých v nadväznosti na jeho pripomienky.

Jadro kapitoly predstavuje zoznam špecifických ukazovateľov, ktoré sú uvedené vo vlastnom OP ĽZ a podľa ktorých bude vykonávané monitorovanie plnenia OP ĽZ.

Osobitne sú uvedené vybrané ukazovatele spojené s realizáciou OP L'Z, ktoré sú pravidelne vyhodnocované SAŽP. Nakoľko budú využívané ukazovatele, ktoré sú vyhodnocované a sledované už v súčasnosti, nie je potrebné stanovovať ukazovatele environmentálneho monitoringu.

IX. Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií

Netechnické zhrnutie stručne sumarizuje posudzovanú problematiku a je spracované primerane k rozsahu správy o hodnotení a strategického dokumentu s celoštátnym dosahom.

X. Informácia o ekonomickej náročnosti

V kapitole je uvedený finančný plán týkajúci alokovaných prostriedkov pre jednotlivé prioritné osi, pričom celková čiastka predstavuje 2 360 195 710 €.

XI. Vyhodnotenie špecifických požiadaviek rozsahu hodnotenia a pripomienok doručených k oznámeniu o strategickom dokumente

Správa o hodnotení obsahuje aj poslednú náležitosť vyplývajúcu z rozsahu hodnotenia, ktorou sú tabuľkovou formou predložené Špecifické požiadavky rozsahu hodnotenia a spôsoby ich riešenia.

3 STANOVISKÁ K SPRÁVE O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

3.1 Stanoviská k správe o hodnotení

Rezortnému orgánu bolo k zverejnenému návrhu strategického dokumentu a k správe o hodnotení strategického dokumentu v zákonom stanovenej lehote doručených 6 stanovísk.

Úrad vlády Slovenskej republiky, sekcia centrálny koordinačný orgán (list č.164-14990/2014/OPS zo dňa 17.3.2014) v liste uvádza, že k Správe o hodnotení strategického dokumentu Operačný program Ľudské zdroje na obdobie 2014 - 2020 predkladajú nasledovnú pripomienku:

- na str. 35, v časti 6.2, navrhujeme do zoznamu strategických dokumentov SR doplniť hlavný strategický dokument SR na využívanie Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 - 2020, a to "Partnerskú dohodu SR na roky 2014 - 2020", ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 65 z 12.2. 2014.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb (list č.6523/2014 zo dňa 13.3.2014) v stanovisku uvádza, že k predmetnému materiálu nemá pripomienky.

Ministerstvo obrany SR, Sekcia majetku a infraštruktúry (list č.SEMal-12-8/2014 zo dňa 12.3.2014) vo svojom stanovisku uvádza, že po preštudovaní Správy o hodnotení strategického dokumentu Operačný program Ľudské zdroje na obdobie 2014 - 2020 nemajú k predmetnej správe žiadne pripomienky.

Trnavský samosprávny kraj, Sekcia regionálneho rozvoja, Odbor stratégie a programovania (list č.04899/2014/OSaP-002 zo dňa 12.3.2014) vo svojom stanovisku uvádza, že s obsahom Správy o hodnotení strategického dokumentu Operačný program Ľudské zdroje na obdobie 2014 - 2020 súhlasia bez pripomienok.

Ministerstvo hospodárstva, Sekcia podporných programov (list č.469/2014-1200 zo dňa 19.3.2014) - predkladá v prílohe svoje stanovisko, v ktorom sa uvádza nasledovné:

V súvislosti s aktivitami zameranými na podporu podnikania, zvyšovanie podnikateľských zručností a na prepájanie systému vzdelávania s potrebami trhu práce je nevyhnutné upriamiť pozornosť na potrebu zosúladenia opatrení plánovaných v rámci OPL'Z a

opatreniami plánovanými v rámci pripravovaného Operačného programu Výskum a inovácie pre obdobie 2014 - 2020 (ďalej OPVal) z dôvodu, že v rámci politiky súdržnosti EÚ je uvedená problematika zastrešená viacerými tematickými cieľmi (č. 3, 8 a 10), a ktorá sa v dôsledku toho dotýka aj viacerých operačných programov.

V rámci prioritnej osi 1 OPLZ - Vzdelávanie sú predpokladané opatrenia na podporu celoživotného vzdelávania a podpory vzdelávania a zvyšovania zručnosti zamestnávateľov (podnikateľov) ako aj budúcej pracovnej sily, napr. aktivity zamerané na rozvoj podnikateľských zručností (špecifický cieľ 1.2.1) alebo zvyšovanie zainteresovanosti zamestnávateľov na programoch celoživotného vzdelávania (špecifický cieľ 1.3.1). Aktivity zamerané na rozvoj podnikateľských zručností, stimulovanie podnikateľského ducha a odborné poradenstvo so zameraním na začínajúcich podnikateľov budú podporované aj v rámci OPVal, v rámci prioritnej osi 3 OPVal - Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP, najmä aktivitami podnikateľských centier (špecifické ciele 3.1.1 a 3.3.1). V záujme dosiahnutia efektívneho nastavenia intervencii a vylúčenia duplicitnej podpory by spomínané aktivity obidvoch operačných programov mali byť synergické a navzájom komplementárne.

V rámci prioritnej osi 2 OPLZ - Zamestnanosť sú predpokladané opatrenia na podporu vzniku podnikania (vytvorenia živnosti) na nedostatkové remeslá u dlhodobo nezamestnaných (špecifický cieľ 2.1.1) alebo školenia, tréningy, poradenstvo a odborné konzultácie pre začatie podnikania a služieb (špecifický cieľ 2.1.2), resp. programy a projekty zabezpečujúce podporu samozamestnávania mladých ľudí, vrátane absolventov škôl (špecifický cieľ 2.2.1), ktoré znamenajú prienik s aktivitami OPVal spomínanými vyššie, ako aj ďalšími aktivitami, ako napr. rozvoj alternatívnych foriem podnikania (špecifický cieľ 3.1.1), podpora činnosti a rozvoj podnikateľského centra v Bratislavskom kraji (špecifický cieľ 4.1.1). Pre efektívne nastavenie podpory bude potrebné zadefinovať deliace línie medzi aktivitami realizovanými prostredníctvom OPLZ a aktivitami v rámci OPVal.

V rámci prioritnej osi 3 OPLZ - Sociálne zabezpečenie sú predpokladané opatrenia na podporu rozvoja mikrofinančných programov s prihliadnutím na podporu mikropodnikateľov a MSP. V rámci OPVal sa predpokladá systematická podpora MSP, najmä mikropodnikateľov, prostredníctvom komplexu finančných nástrojov. Finančné produkty podobného charakteru realizuje aj SBA, takéto nástroje ponúkajú aj komerčné banky prostredníctvom úverových línií EIF. Preto by bolo žiaduce, aby boli finančné nástroje realizované v rámci OPLZ komplementárne k finančným nástrojom OPVal a k ďalším finančným nástrojom realizovaným na národnej úrovni tak, aby boli adresované medzery na trhu a nedochádzalo k efektu mŕtvej váhy.

S ohľadom na prierezový charakter podpory podnikania, berúc do úvahy vysokú prepojenosť medzi oboma pripravovanými operačnými programami, je potrebné koordinovať realizáciu spomínaných plánovaných aktivít a opatrení týchto operačných programov. Prepojenosť a komplementarita aktivít OPLZ a OPVal by mohla synergicky znásobiť konečný efekt podpory a môže mať za následok aj zväčšenie jej rozsahu. Takéto zosúladenie a zladenie podpôr v rámci jednotlivých strategických dokumentov zároveň prispeje aj k lepšej orientácii prijímateľov pomoci - podnikateľov o možnostiach podpory ich aktivít.

Vo väzbe na strategickú časť OPLZ veľmi pozitívne hodnotíme fakt, že tento dokument odzrkadľuje a má za cieľ zaviesť do praxe niektoré odporúčania Zákona o malých a stredných podnikoch ("Small Business Act") ako kľúčového strategického dokumentu EÚ na podporu malého a stredného podnikania. Kladne hodnotíme aj to, že dokument reflektuje ciele a prioritné oblasti Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR. Vo všeobecnosti navrhované riešenia a aktivity v rámci jednotlivých špecifických cieľov OPLZ podporujeme a domnievame sa, že okrem iných oblastí majú potenciál prispieť i k zlepšeniu podmienok pre podnikanie MSP, najmä vo vzťahu k zvyšovaniu zručností, lepšieho prepojenia systému vzdelávania s potrebami praxe a k zapájaniu znevýhodnených sociálnych skupín do ekonomických aktivít, resp. podnikania.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, Sekcia sociálnej a rodinnej politiky (list č. 8231/2014-M_OSSODR a 11725/2014 zo dňa 13.3.2014) vo svojom stanovisku uvádzajú jednu pripomienku a to doplniť na str. 91 správy o hodnotení OP ĽZ a integrovaný regionálny operačný program text nasledovne:

„Synergia operačných programov v oblasti sociálneho začleňovania bude napĺňaná v téme deinštitucionalizácia sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti, pričom ide najmä o prepojenie mäkkých a tvrdých opatrení, ktorých cieľom je zlepšenie prístupu, dostupnosti ku poskytovaným službám a vykonávaným opatreniam na komunitnej úrovni, vrátane zariadení služieb starostlivosti o deti do troch rokov veku.“

3.2 Verejné prerokovanie

Verejné prerokovanie správy o hodnotení vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie „Operačný program Ľudské zdroje pre obdobie 2014-2020“ sa uskutočnilo dňa 13.3.2014 o 14:00 hod v zasadacej miestnosti č. 117 v priestoroch MPSVR SR.

Program verejného prerokovania:

- 1/ Otvorenie prerokovania
- 2/ Predstavenie procesu SEA
- 3/ Predstavenie správy o hodnotení
- 4/ Diskusia
- 5/ Záver

- 1/ Otvorenie prerokovania

Na úvod účastníkov verejného prerokovania privítal Ing. Albert Németh, generálny riaditeľ sekcie riadenia ESF Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVR SR), ktorý uviedol predmet verejného prerokovania a predstavil zástupcov MPSVR SR, Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) a spracovateľov správy o hodnotení. Následne stručne predstavil OP ĽZ, ktorý bol schválený vládou SR a je súčasťou Partnerskej dohody v celkovom objeme 1,99 mil. Eur, zo strany financovania EÚ, k čomu je potrebné pripočítať 15 % spolufinancovanie. Operačný program sa pripravuje dlhodobo, bolo uskutočnených niekoľko kôl konzultácií s Európskou komisiou. Program bol zapracovaný v Partnerskej dohode, ktorá bola predložená na EK v polovici februára. Uviedol, že v záujme stihnutia termínov na predloženie operačných programov do konca mája, je dnešné verejné prerokovanie veľmi dôležité, z hľadiska plnenia náležitostí zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

- 2/ Predstavenie procesu strategického environmentálneho posudzovania (SEA)

Zástupca MŽP SR, odboru environmentálneho posudzovania, Mgr. Peter Lukáč predstavil účel verejného prerokovania a podrobne popísal harmonogram doterajších krokov procesu SEA OP ĽZ a krokov, ktoré budú nasledovať po verejnom prerokovaní.

- 3/ Predstavenie správy o hodnotení

Zástupca spracovateľa správy o hodnotení RNDr. Ivan Pirman následne prezentoval ciele a prioritné osi OP ĽZ, štruktúru správy, metodický prístup k strategickému environmentálnemu posudzovaniu, východiská pre stanovenie environmentálnych cieľov a samotné environmentálne ciele OP ĽZ. Následne zhrnul výsledky posudzovania jednotlivých prioritných osí a ich súladu, resp. konfliktov s environmentálnymi cieľmi. Na záver predstavil opatrenia na zmiernenie vplyvov navrhované pre jednotlivé prioritné osi.

- 4/ Diskusia

Po prezentácii správy o hodnotení nasledovala diskusia.

V úvode vystúpil zástupca Konfederácie odborových zväzov Slavomír Manga, ktorý poďakoval za vypracovanie správy o hodnotení, ktorá podľa neho obsahuje veľa zaujímavých súvislostí, ktoré môžu byť použité aj pri práci KOZ. Vyjadril uspokojenie, že v správe sa zohľadnili reality súvisiace s MRK a ich dopadom na životné prostredie. Podľa neho je podstatné poznanie, že miera antropogénnej intervencie OP L'Z je minimálna a v celkovom pojatí program pomáha životnému prostrediu. Taktiež ocenil, že v správe sa venoval priestor zeleným profesiám. Hlavnou líniou KOZ je boj za zamestnanosť, je potrebné rozhybať skupinu 200 tisíc ľudí, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní a z tohto pohľadu program pôsobí synergicky.

RNDr. Darnady, zástupca spracovateľa správy o hodnotení poďakoval za uznanie a predstavil nadstavbové možnosti regionálneho prístupu k danej problematike, na základe horizontálnej syntézy jednotlivých problémových okruhov, ktorá by mohla byť následne aj podkladom pre pridelovanie zdrojov do jednotlivých regiónov.

Ing. Németh dodal, že strategické plánovanie na regionálnej úrovni sa nemôže obmedziť na plánovanie v rámci miest, obcí a VÚC a musí mať priemet v každej možnej oblasti, ako v regionálnej zamestnanosti a iných, ako aj narábaním s marginalizovanými komunitami.

Melánia Turčeková z Ministerstva hospodárstva SR uviedla, že operačný program je spracovaný veľmi detailne a zo strany ministerstva mu vyjadrujú podporu a verí, že v budúcnosti budú priority a prioritné osi realizovateľné a že to bude v prospech zamestnanosti a celého Slovenska.

5/ Záver

Na záver Ing. Németh poďakoval za účasť a diskusiu aj keď len v obmedzenom rozsahu, čo sa však dalo očakávať vzhľadom na zameranie operačného programu.

3.3 Konzultácie

V procese príprav operačného programu boli zapojené subjekty na všetkých úrovniach v súlade s princípom partnerstva. MPSVR SR, ako riadiaci orgán pre OP L'Z vytvorilo pracovnú skupinu pre prípravu programového obdobia na roky 2014 - 2020, v ktorej boli zapojení zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy a územnej samosprávy, subjekty zastupujúce podnikateľské prostredie, sociálni partneri, Slovenská akadémia vied, ako aj zástupcovia horizontálnych princípov, Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity, Úradu splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti a reprezentatívne mimovládne organizácie. Súčasne bol vytvorený hlavný expertný tím a mikrotím pre OP L'Z za účasti zástupcov ústredných orgánov štátnej správy a externých expertov. Princíp partnerstva sa uplatňoval formou pracovných skupín, pracovných stretnutí a bilaterálnych rokovaní.

Prvé zasadnutie pracovnej skupiny pre prípravu programového obdobia na roky 2014-2020 sa uskutočnilo v apríli 2012 v priestoroch MPSVR SR. Hlavnou témou stretnutia bolo vypracovanie pravidiel pre fungovanie pracovnej skupiny. V nadväznosti na racionalizáciu výkonu pracovnej skupiny bol v apríli 2013 aktualizovaný zoznam členov pracovnej skupiny v zložení nasledovne: Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity, Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti (zástupca Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie), MPSVR SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, MV SR, MPaRV SR, ÚV SR/CKO, MF SR, ZMOS, Združenie samosprávnych krajov S8, Rómsky inštitút - Roma Institute, n.o., AZZZ SR, KOZ, RUZ, SAV a Klub 500.

Schválením návrhu orgánov zodpovedných za implementáciu Spoločného strategického rámca pre obdobie 2014 - 2020 na Rade vlády SR pre Partnerskú dohodu na roky 2014 - 2020 v decembri 2012 viedlo k zintenzívneniu procesu príprav v 1. kvartáli roku 2013. V priebehu prvých dvoch mesiacov roku 2013 boli zafinancované oblasti podpory pre

jednotlivé prioritné oblasti vo forme zadefinovania špecifických cieľov, investičných priorít a zámerov podpory. Uvedená problematika bola vo finálnej etape osobitne prerokovaná na riadiacom orgáne pre OP ĽZ dňa 19.2.2013, na ktorom sa prediskutovalo aj ďalšie smerovanie rezortov pre napĺňanie ich sektorových národných politík v nadväznosti na prijatý Pozičný dokument EK k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020.

Dňa 20.2.2013 sa na pôde MPSVR SR uskutočnilo 1. neoficiálne technické rokovanie k programovému obdobiu 2014-2020 za účasti zástupcov EK a zástupcov ÚV SR, MF SR, MZVaEZ SR, MPRV SR, MZ SR, MŠVVŠ SR, MV SR vrátane zástupcov Splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a Splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, MDVRR SR zamerané na pripravenosť SR na Partnerskú dohodu v oblasti zamestnanosti, sociálnej inklúzie a vzdelávania, prípravu OP ĽZ, ako aj prvotné vyhodnocovanie ex-ante kondicionalít nevyhnutných pre úspešnú realizáciu OP ĽZ.

V priebehu marca 2013 sa uskutočnilo niekoľko pracovných stretnutí, na ktorých sa prerokovali ďalšie postupy príprav a bola podporená myšlienka aplikácie mikrotímov pre jednotlivé prioritné osi za účasti zástupcov MPSVR SR, MV SR, MŠVVŠ SR a MZ SR s cieľom skoncipovania 1. návrhu OP ĽZ. Súčasne sa dohodlo predloženie parciálnych podkladov za jednotlivé rezorty na MPSVR SR do 15. týždňa roku 2013, aby MPSVR SR mohlo skompletizovať podklady za rezorty aj v nadväznosti na prijaté stanoviská neziskových organizácií.

V apríli až júni 2013 prebehli viaceré pracovné stretnutia s cieľom doladiť 1. pracovnú verziu OP ĽZ, ktorá bola predmetom intenzívnych diskusií a viedla k spoločnému kompromisnému návrhu strategického dokumentu predkladaného na ďalšie kolo rokovaní so zástupcami EK začiatkom júla 2013.

Ďalším dôležitým momentom bolo zasadnutie pracovnej skupiny pre prípravu programového obdobia na roky 2014-2020 v 2. polovici mája 2013, v rámci ktorého sa členovia uzniesli na hlavných záveroch v ďalšom pokračovaní príprav operačného programu. Hlavnou požiadavkou bolo zredukovanie počtu prioritných osí s cieľom sprehľadniť operačný program.

Dňa 1.7.2013 sa uskutočnilo 2. kolo neoficiálneho technického rokovania so zástupcami EK za pozvania ďalších inštitúcií (ÚV SR, MF SR, MZVaEZ SR, MPRV SR, MZ SR, MŠVVŠ SR, MV SR vrátane zástupcov Splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a Splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti). Rokovanie sa sústredilo na sektorové a strategické ciele OP a na diskusiu ku klasifikácii jednotlivých potenciálnych oblastí podpory z ESF a EFRR.

Diskusie k 2. návrhu OP ĽZ prebiehali v septembri 2013 na úrovni pracovnej skupiny pre prípravu programového obdobia na roky 2014-2020, na rokovaní ktorej sa zúčastnili aj zástupcovia ex-ante hodnotenia a strategického environmentálneho hodnotenia. Zo stretnutia vyplynuli závery v rámci detailnejšej špecifikácie oblastí podpory, lepšieho zacielenia či návrhu niektorých merateľných ukazovateľov. Okrem toho sa zorganizovalo pracovné stretnutie mikrotímov pre jednotlivé oblasti podpory s cieľom precizovať, resp. navrhnúť o. i. vhodnejšie merateľné ukazovatele.

MPSVR SR po dohode s EK zorganizovalo 3. kolo neformálneho dialógu dňa 13.11.2013. Na stretnutí sa riešila najmä strategická oblasť plánovanej podpory v OP ĽZ a boli precizované stanoviská k otvoreným otázkam oboch partnerských strán. Záverom rokovania bola dohoda o aktualizovaní pracovného dokumentu a súčasne EK ubezpečila slovenskú stranu o jej záujme zrealizovať interaktívnu diskusiu so zástupcami slovenských inštitúcií vo vzťahu k návrhu merateľných ukazovateľov, ktorá sa uskutočnila vo forme seminára koncom novembra 2013 a ktorej cieľom bolo nastaviť vhodný súbor ukazovateľov vo vzťahu k správne zadefinovaným špecifickým cieľom OP.

Na základe pripomienok EK, ex ante hodnotenia a partnerskej pracovnej skupiny pre prípravu programového obdobia 2014-2020 bol spracovaný 3. pracovný návrh OP ĽZ, ktorý

bol predmetom stretnutia pracovnej skupiny pre prípravu programového obdobia na roky 2014-2020 v polovici januára 2014.

V priebehu decembra 2013 a januára 2014 prebehli bilaterálne rokovania medzi spracovateľom správy o hodnotení a gestormi za jednotlivé prioritné osi. Súčasťou týchto rokovaní bolo aj decembrové stretnutie na Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity.

3.4 Vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov a verejnosti

V stanovenom termíne bolo na MPSVR SR, resp. na MŽP SR doručených 6 písomných stanovísk dotknutých orgánov k správe o hodnotení a prebehlo verejné prerokovanie.

Všetky stanoviská boli súhlasné a v troch z nich boli vznesené pripomienky na doplnenie textu strategického dokumentu, resp. o jeho zosúladenie s ostatnými strategickými dokumentmi.

Úrad vlády Slovenskej republiky požadoval doplniť medzi strategické dokumenty na úrovni SR aj "*Partnerskú dohodu SR na roky 2014 - 2020*", ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 65 z 12.2. 2014, t.z. v období keď bola schválená aktuálna verzia strategického dokumentu. Pripomienku navrhujem v plnom rozsahu akceptovať a partnerskú dohodu zapracovať do zoznamu dokumentov v rámci OP ĽZ.

MPSVR SR, Sekcia sociálnej a rodinnej politiky, vo svojom stanovisku uvádza pripomienku doplniť do správy o hodnotení v časti venovanej kumulatívnym vplyvom, konkrétne vzťahu OP ĽZ a integrovaného regionálneho operačného programu nový text. Požiadavku navrhujem zapracovať do finálnej verzie strategického dokumentu

MH SR vo svojom stanovisku vysoko hodnotí vlastný strategický dokument a jeho prínos a dáva odporúčania na zosúladenie vybraných aktivít vyplývajúcich z OPLZ a OPVal.

Uvedené pripomienky sú zapracované do návrhu opatrení v rámci odborného posudku.

4 ÚPLNOSŤ ZISTENIA KLADNÝCH A ZÁPORNÝCH VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ICH VZÁJOMNÉHO PÔSOBENIA

Zisťovaniu kladných a záporných vplyvov OP ĽZ na životné prostredie sa venovala kapitola IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia.

V podkapitole *IV.1 Posúdenie cieľov a aktivít prioritných osí* boli jednoznačne zedefinované environmentálne ciele pre OP ĽZ. Ako uvádzajú autori, ciele boli stanovené na základe vykonanej analýzy súčasného stavu životného prostredia, určenia potenciálnych vplyvov súvisiacich s implementáciou OP ĽZ, analýzy horizontálnych a sektorových politík, stratégií a koncepcií, ktoré majú vzťah k danej problematike a príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na jednotlivé zložky životného prostredia a zdravie.

Uvedené ciele boli konfrontované s cieľmi a aktivitami OP ĽZ definovaných v rámci jednotlivých prioritných osí.

Jednotlivé oblasti boli navrhnuté tak, aby boli konzistentné s kritériami uvedenými v prílohe II smernice SEA a aby zahŕňali všetky oblasti požadované smernicou. V rámci prvého kola hodnotenia neboli identifikované žiadne priame, nepriame ani potenciálne vplyvy OP ĽZ, ktoré by mohli významne ovplyvniť ciele ochrany krajiny a kultúrneho dedičstva. Tieto dve oblasti boli preto z matice hodnotenia jednotlivých prioritných osí vypustené.

S využitím vyššie uvedeného prístupu bolo v ďalšej časti tejto podkapitoly vykonané vyhodnotenie vplyvov jednotlivých špecifických cieľov podľa prioritných osí.

V rámci jednotlivých prioritných osí boli konštatované nasledovné výsledky posúdenia:

Prioritná os 1: Vzdelávanie

Z analýzy vyplynulo, že ciele a aktivity navrhnuté v rámci prioritnej osi 1 majú potenciál podporovať predovšetkým tieto stanovené environmentálne ciele:

- Skvalitniť ľudské zdroje v oblasti zdravotníctva
- Podporovať zdravie znížením psychických stresov

Nepriamo, prostredníctvom vzdelávania a zvyšovania environmentálneho povedomia, je možné dosiahnuť súlad s nasledovnými cieľmi:

- Znižovať produkciu emisií
- Nezhoršovať ekologický a chemický stav vôd
- Zabezpečiť protipovodňovú ochranu územia
- Zabezpečiť ochranu cenných častí prírody a funkčnosti ekosystémov
- Chrániť kultúrne dedičstvo
- Zvýšiť efektívnosť využívania energetických zdrojov
- Racionálne využívať prírodné zdroje
- Predchádzať vzniku odpadov, zlepšiť podmienky nakladanie s odpadmi

Nesúlad so stanovenými environmentálnymi cieľmi nebol identifikovaný ani v jednom prípade.

Prioritná os 2: Zamestnanosť

Z analýzy vyplynulo, že ciele a aktivity navrhnuté v rámci prioritnej osi 2 majú potenciál podporovať predovšetkým 1 cieľ, ktorým je:

- Podporovať zdravie znížením psychických stresov

Nesúlad so stanovenými environmentálnymi cieľmi nebol identifikovaný ani v jednom prípade.

Prioritná os 3: Sociálne začlenenie

Z analýzy vyplynulo, že ciele a aktivity navrhnuté v rámci prioritnej osi 3 majú potenciál podporovať predovšetkým jeden cieľ, ktorým je:

- Podporovať zdravie znížením psychických stresov

Nesúlad so stanovenými environmentálnymi cieľmi nebol identifikovaný ani v jednom prípade.

Prioritná os 4: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít

Z analýzy vyplynulo, že ciele a aktivity navrhnuté v rámci prioritnej osi 4 majú potenciál podporovať predovšetkým tieto stanovené environmentálne ciele:

- Zabezpečiť zdravé životné podmienky obyvateľov
- Podporovať zdravie znížením psychických stresov

Nepriamo, prostredníctvom vzdelávania a zvyšovania environmentálneho povedomia, je možné dosiahnuť súlad s nasledovnými cieľmi:

- Znižovať produkciu emisií
- Nezhoršovať ekologický a chemický stav vôd

- Zabezpečiť protipovodňovú ochranu územia
- Zabezpečiť ochranu cenných častí prírody a funkčnosti ekosystémov
- Racionálne využívať prírodné zdroje
- Predchádzať vzniku odpadov, zlepšiť podmienky nakladanie s odpadmi

Nesúladi so stanovenými environmentálnymi cieľmi nebol identifikovaný ani v jednom prípade.

Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou MRK

Z analýzy vyplynulo, že ciele a aktivity navrhnuté v rámci prioritnej osi 5 majú potenciál podporovať predovšetkým tieto stanovené environmentálne ciele:

- Zabezpečiť zdravé životné podmienky obyvateľov
- Podporovať zdravie znížením psychických stresov
- Predchádzať vzniku odpadov, zlepšiť podmienky nakladanie s odpadmi
- Nezhoršovať ekologický a chemický stav vôd
- Racionálne využívať prírodné zdroje

Potenciálny konflikt bol identifikovaný s nasledovnými environmentálnymi cieľmi:

- Zabezpečiť ochranu cenných častí prírody a funkčnosti ekosystémov
- Zabezpečiť integritu lokalít systému Natura 2000
- Udržať ekologickú stabilitu krajiny.

V tejto súvislosti bolo v naslednom texte upozornené, že pri realizácii tzv. "tvrdých" technických opatrení, zameraných na budovanie inžinierskych sietí, základnej technickej infraštruktúry (kanalizácia, asfaltové cesty, spevnené cesty) a podporu prístupu k pitnej a úžitkovej vode, s dôrazom na nízkonákladové opatrenia, ako napr. vrtanie a kopanie studní, je potrebné zohľadniť vzdialenosť od chránených území sústavy Natura 2000 (územia európskeho významu, chránené vtáčie územia), a vyhodnotiť možnosti a to v súlade so Smernicou o biotopoch, ktorej požiadavky sú premietnuté do zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V texte je uvedený detailný postup tak, ako vyplýva z citovanej smernice.

Pri vyhodnotení **Prioritnej osi 6 (Technická pomoc)** je uvedené, že nemá žiadny vzťah k stanoveným environmentálnym cieľom.

Podkapitolu IV.1 možno považovať za vyvrcholenie celej správy o hodnotení a je príkladom jasne stanoveného systematického prístupu k riešeniu strategických environmentálnych hodnotení, kde sú východiská z predchádzajúcich kapitol syntetizované do environmentálnych cieľov a na ich základe je formou matice jednoznačne určený vplyv jednotlivých špecifických cieľov na životné prostredie.

V podkapitole *IV.2 Kumulatívne a synergické vplyvy* je vyzdvihnuté hlavne dopĺňanie a prekrývanie pôsobnosti jednotlivých PO, čo sa prejavuje v tom, že niektoré skupiny obyvateľstva môžu byť podchytené a riešené z viacerých PO a viacerými špecifickými cieľmi. Tiež sa tu konštatuje, že synergické pôsobenie najvýraznejšie prejaví pri rómskych marginalizovaných komunitách, ktoré môžu prijať podporu zo všetkých podporných mechanizmov jednotlivých prioritných osí.

Kumulatívne a synergické vplyvy sa objavujú aj v rovine prepojenia opatrení OP LŽ s inými operačnými programami:

- OP LŽ a OP Výskum a Inovácie

- OP ĽZ a OP Efektívna verejná správa
- OP ĽZ a OP Fondu pre najodkázanejšie osoby (FEAD)
- OP ĽZ a Integrovaný regionálny operačný program
- OP ĽZ a Program rozvoja vidieka
- OP ĽZ a OP Kvalita životného prostredia
- OP ĽZ a OP Integrovaná infraštruktúra

Spracovateľka posudku sa stotožňuje s autormi správy o hodnotení v tom, že celý operačný program je nastavený tak, že po vyhodnotení potenciálnych vplyvov na životné prostredie a zdravie jednoznačne prevažujú pozitívne vplyvy, a to predovšetkým v socioekonomickej oblasti.

Implementácia opatrení OP ĽZ bude mať významný priaznivý vplyv na zdravie ľudí, predovšetkým v súvislosti s realizáciou cieľov:

- 1.3.1 Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie, v rámci ktorého sú zakomponované intervencie v oblasti skvalitnenia ľudských zdrojov v oblasti zdravotníctva, ktoré vytvárajú potenciál pre zlepšenie zdravia ľudí.
- 4.1.3 Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvedy a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania (vzťahuje sa na MRK).
- 5.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania.

Nepriamy vplyv na zdravie majú aj aktivity v oblasti zvyšovania zamestnanosti, odstraňovania rodovej nerovnosti a sociálnej inklúzie, ktoré sa pozitívne odrážajú predovšetkým v oblasti duševného zdravia.

Mäkké opatrenia v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálnej inklúzie majú neutrálny, resp. mierne pozitívny vzťah k životnému prostrediu, ktorý sa prejavuje nepriamo vyššou environmentálnou zodpovednosťou, získanou rôznymi formami vzdelávania a osvedy.

Technické opatrenia sú navrhované iba v rámci prioritnej osi 5, cieľa 5.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania. Ani v súvislosti s implementáciou tohto cieľa sa významné vplyvy na zložky životného prostredia neočakávajú. Z hľadiska ochrany vôd je možné očakávať mierny pozitívny vplyv v súvislosti s budovaním technickej infraštruktúry, ktorá môže obmedziť znečisťovanie podzemných a povrchových vôd. Na druhej strane, budovanie nových záchytných zariadení na odber vody môže ovplyvniť režim podzemných vôd. Tieto opatrenia je možné realizovať iba na základe hydrogeologického posúdenia.

Podpora aktivít zameraných v rámci uvedeného špecifického cieľa na riešenie problematiky komunálneho odpadu má významný pozitívny vplyv na ŽP, nakoľko sa jedná o jeden s najvypuklejších problémov vo vzťahu k marginalizovaným rómskym komunitám.

Budovanie infraštruktúry môže vyvolať potenciálny konflikt so záujmami ochrany prírody a krajiny, nakoľko mnoho sídiel MRK je lokalizovaných v blízkosti chránených území. V súčasnosti je výrazným limitujúcim faktorom ovplyvňujúcim rozvoj hospodárskych aktivít predovšetkým rozmiestnenie území sústavy Natura 2000. Na Slovensku je v súčasnosti vyhlásených 473 území európskeho významu, ktoré zaberajú 11,9 % rozlohy SR a 41 chránených vtáčích území so záberom 26,2 % rozlohy SR. Vzhľadom na povahu navrhovaných aktivít sa významné vplyvy na chránené územia neočakávajú. Eventuálne vplyvy sú miestne špecifické a ich riešenie je relevantné na úrovni projektov, v rámci procesu EIA a postupov stavebného konania.

Posúdenie cezhraničných vplyvov

So záverom, že vzhľadom na charakter dokumentu, v ktorom dominuje sociálny rozmer, sa nepriaznivé cezhraničné environmentálne vplyvy nepredpokladajú, sa stotožňuje aj posudzovateľka.

5 POUŽITÉ METÓDY HODNOTENIA A ÚPLNOSŤ VSTUPNÝCH INFORMÁCIÍ

Základný metodický rámec k strategickému environmentálnemu hodnoteniu (SEA) v danom prípade vytvára vlastná smernica 2001/42/ES z 27. júna 2001. Metodický prístup zohľadňuje aj metodiku SEA „Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013“ z roku 2006, ktorú pre účely štrukturálnych fondov zabezpečila EK.

Údaje o súčasnom stave jednotlivých zložiek životného prostredia boli v zmysle príslušnej kapitoly správy o hodnotení získavané predovšetkým z oficiálnych zdrojov zainteresovaných rezortov a nimi riadenými inštitúciami, vrátane MŽP SR, Slovenskej agentúry životného prostredia, Slovenskej geologickej služby, Slovenského vodohospodárskeho podniku, Slovenského hydrometeorologického ústavu, Slovenského štatistického ústavu, od orgánov štátnej správy pre životné prostredie, samosprávy, odborných organizácií, ktoré v danej problematike pracovali.

Špecifickým zdrojom údajov bol Atlas rómskych komunít a jeho aktualizácia z roku 2013.

Metódy využívané v procese spracovania úlohy možno považovať za adekvátne a štandardne používané pri obdobných úlohách.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu OP ĽZ je typickým prípadom, kedy je potrebné posudzovať vplyvy na pomerne všeobecnej úrovni, nakoľko nie sú známe konkrétne projekty. Zadefinované aktivity a činnosti sa dajú s veľkou mierou pravdepodobnosti zo zadania odvodiť a jedinou neurčitosťou je ich umiestnenie do územia. Z takýchto dôvodov boli v rámci správy o hodnotení odporúčané opatrenia aj pre prípad, žeby konkrétne projekty boli lokalizované do citlivejších lokalít ako sú napr. územia Natura 2000.

6 VARIANTY RIEŠENIA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

V kapitole VI je popísaný vývoj prípravy OP ĽZ, z ktorého vyplývajú aj dôvody prečo nebolo potrebné vypracovávať tento dokument variantne. Hlavný dôvod bol ten, že počas prípravy finálnej verzie prešiel dokument viacerými zmenami, ktoré by mohli predstavovať aj variantne riešenia. Najvýznamnejšia zmena sa odohrala pri posledných zmenách vo verzii z roku 2014, keď bola s materiálom vyradená celá prioritná os venovaná realizácii zdravotníckej infraštruktúry.

Nakoľko variantné riešenie nebolo požadované ani v rozsahu hodnotenia a z posúdenia pravdepodobného vývoja, ak by sa strategický dokument nerealizoval pomerne jednoznačne vyšlo, že negatívne ovplyvnenia jednotlivých zložiek životného prostredia sa v podstate neočakávajú a naopak je značný predpoklad pozitívnych vplyvov navrhovaných aktivít, ukázal sa **posudzovaný variant ako optimálny**.

7 NÁVRH OPATRENÍ A PODMIENOK NA VYLÚČENIE ALEBO ZNÍŽENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Z vyhodnotenia OP ĽZ vyplynulo, že pri jeho implementácii jednoznačne prevažujú pozitívne vplyvy na životné prostredie a zdravie, ktoré sa premietajú predovšetkým v socioekonomickej oblasti. Z analýzy jednotlivých prioritných osí a špecifických cieľov vyplynuli príležitosti na zlepšenia, ktoré by mohli jednak pomôcť k riešeniu celospoločenských problémov v oblasti životného prostredia, a jednak by reagovali na výzvy súvisiace so stratégiou Európa 2020, hlavne v oblasti nízkouhlíkového hospodárstva.

Opatrenia navrhované v rámci správy o hodnotení sú na základe vznesených pripomienok doplnené a rozpracované pre oblasť vzdelávania, zamestnanosti a marginalizované rómske komunity a na synergiu jednotlivých operačných programov.

- V oblasti vzdelávania sa opatrenia viažu na trendy posilňovania pozície environmentálnych odvetví na trhu a na nízke environmentálne povedomie, ktoré sa prejavuje u obyvateľov všetkých vekových úrovní. V rámci OP ĽZ sa odporúča dôslednejšie venovať tejto problematike v rámci ŠC 1.1.1; 1.2.1; 1.3.1. a 1.3.2.
- Vzhľadom k tomu, že nízke environmentálne povedomie je mimoriadne vypuklé u MRK, bude potrebné prijať osobitný prístup k tejto problematike v rámci ŠC 4.1.1. a 5.1.2.
- V rámci politiky zamestnanosti bude v súlade s výzvami stratégie Európa 2020 potrebné pripraviť systémové opatrenia, ktoré by v budúcnosti zabezpečili posilnenie zamestnanosti v oblasti tzv. zelených profesií (green jobs). Tieto požiadavky sú odporúčané zapracovať v rámci ŠC 2.1.2 a 2.2.1.
- Jedným z najzávažnejších problémov súvisiacich s MRK je vytváranie nelegálnych skládok odpadov, z ktorých niektoré predstavujú historické staré záťaže. S ich existenciou súvisí riziko nákaz a infekčných ochorení a potenciálne riziko poškodzovania ďalších zložiek životného prostredia. Za účelom eliminácie environmentálnych a zdravotných rizík by bolo potrebné venovať sa tejto problematike systematicky, od identifikácie až po sanáciu skládok a regeneráciu územia. Priestor pre riešenie tejto problematiky je v rámci a OP 5 (ŠC 5.1.1), prípadne v koordinácii s cieľmi OP Kvalita životného prostredia.
- Skoordinovať a časovo zosúladiť realizáciu aktivít vyplývajúcich z OP ĽZ s ostatnými súvisiacimi strategickými dokumentmi, hlavne s OPVal v zmysle stanoviska MH SR.

V súvislosti s prioritnou osou 5 a realizáciou "tvrdých" opatrení spojených s budovaním infraštruktúry a vodných zdrojov v MRK sa navrhujú tieto opatrenia:

- V prípade budovania nových vodných zdrojov pre zásobovanie MRK rešpektovať požiadavky vodného zákona č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov a vyhlášky MŽP SR č. 29/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov. Projekty navrhovať na základe predchádzajúceho hydrogeologického posúdenia.
- V prípade hydrogeologického prieskumu pre zabezpečenie vodných zdrojov v MRK postupovať v zmysle požiadaviek zákona č. 569/2207 Z.z. o geologických prácach v znení neskorších predpisov.
- Pri navrhovaní projektov rešpektovať podmienky ochrany vôd definovaných v stanovených chránených vodohospodárskych oblastiach, ochranných pásmach vodárenských zdrojov a ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojoch minerálnych vôd.
- V prípade realizácie stavieb realizovať opatrenia na odstránenie rizík vyplývajúcich z nestability horninového prostredia.
- Pri záberoch pôdy postupovať v súlade so zákonom č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o IPKZ a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.
- Pre stavby potenciálne ovplyvňujúce územia Natura 2000 zabezpečiť proces hodnotenia podľa čl. 6(3) a 6(4) smernice o biotopoch.
- Zabezpečiť ochranu kultúrneho dedičstva v súlade so zákonom č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.
- Znižovať nároky na zdroje surovín recykláciou a efektívnym využívaním materiálov.
- Pri príprave projektov zohľadňovať potrebu adaptácie na zmenu klímy.

8 ZÁVERY POSUDKU

Na záver konštatujem, že správa o hodnotení k predmetnému operačnému programu je vypracovaná nadštandardným spôsobom po metodologickej i po vecnej stránke, čo vysoko oceňujem aj v súvislosti s tým, že s posudzovaním strategických dokumentov podobného charakteru sú u nás aj v EÚ len minimálne skúsenosti.

Na základe výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym významom „**Operačný program Ľudské zdroje pre obdobie 2014 - 2020**“ na životné prostredie v súlade s ustanoveniami zákona, pri ktorom sa zväžil význam očakávaných vplyvov strategického materiálu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva, z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na cezhraničnej, národnej a regionálnej úrovni, úroveň spracovania oznámenia, určený rozsah hodnotenia, úroveň spracovania správy o hodnotení strategického dokumentu, výsledku verejného prerokovania pre správu o hodnotení strategického dokumentu, došlých stanovísk a konzultácií počas celého priebehu procesu posudzovania a za súčasného stavu poznania

s a o d p o r ú ě a

schválenie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „Operačný program Ľudské zdroje pre obdobie 2014 - 2020“ v znení, v ktorom bol predložený na posudzovanie vplyvov na životné prostredie a na základe, ktorého bola vypracovaná správa o hodnotení. Pri ďalšom schvaľovaní je potrebné zohľadniť opatrenia uvedené v kapitole VII. tohto odborného posudku, pričom tzv. mäkké opatrenia sú predložené vo forme odporúčaní.

Ak budú konkrétne projekty, predkladané v rámci tohto operačného programu, spadať pod posudzovanie vplyvov činností podľa tretej časti zákona, musí byť toto posúdenie vykonané ešte pred vydaním povolenia podľa osobitných predpisov.

Posudok je vypracovaný v troch vyhotoveniach a má 29 strán. Návrh stanoviska MŽP SR podľa § 13 ods. 9 zákona sa nachádza v prílohe posudku.

V Martine, 26.3.2014

RNDr. Dagmar Hullová
spracovateľka odborného posudku

Prílohy: Návrh stanoviska